

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і практика логопедії

Освітня програма 012 дошкільна освіта

Спеціальність 012 дошкільна освіта

Галузь знань 01 освіта/ педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 28.08. 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія і практика логопедії
Викладач	Кудярска Тетяна Романівна, викладач кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	095 05 20 206
Е-mail викладача	kudiarskatetiana@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/навчальні-дисципліни/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, щодо погодження планів та змісту індивідуальних завдань і відпрацювань
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Основи теорії та практики логопедії» вивчається студентами спеціальності 012 «Дошкільна освіта» на першому курсі магістратури педагогічного факультету.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика логопедії» є формою корекційної освіти студентів педагогічного факультету. Це зумовлено рядом факторів: по-перше, необхідністю сформулювати у студентів необхідні знання, які є чинниками їх професійної підготовки до практичної діяльності; по-друге, ознайомити їх із симптоматикою різних мовленнєвих порушень у мовленні дітей; по-третє, вчити своєчасно виявляти порушення мовлення, підбирати необхідні ефективні прийоми роботи.</p> <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є порушення усного та писемного мовлення у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.</p> <p><u>Основними джерелами</u> виступають Конституція України, закон «Про освіту», Базовий компонент дошкільної освіти, Декларація прав дитини, Положення про логопедичні пункти системи освіти, Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: сформувати в студентів необхідні знання, які є чинниками їх професійної підготовки до практичної діяльності; ознайомити їх із симптоматикою різних мовленнєвих порушень у мовленні дітей з метою своєчасного виявлення, подолання у роботі з дітьми в закладах дошкільної освіти.</p> <p>Завдання: забезпечити високий рівень професійної підготовки вчителів-логопедів до роботи з дітьми як дошкільного, так і молодшого шкільного віку, здатних творчо вирішувати завдання навчання, виховання та корекції мовлення дітей-логопатів.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Методичні: сформувати у студентів понятійно-категоріальний апарат логопедії. - Пізнавальні: познайомити з етіологією порушень мовлення; з методами та прийомами логопедичного втручання. - Практичні: вміти класифікувати мовленнєві порушення; проводити диференціацію мовленнєвих порушень; вибирати освітній заклад відповідно до віку й діагнозу дитини. 	
4. Результати навчання (компетентності)	

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

Компетентності соціально-особистісні:

- здатність діяти згідно з етичними нормами поведінки; організувати самостійну навчально-корекційну діяльність, виявляти креативність і наполегливість у досягненні мети;
- здатність до адаптації нових інноваційних технологій у корекційну роботу з дітьми.

Компетентності загальнонаукові:

- здатність до критичного мислення;
- вміння використовувати при вирішенні професійних завдань (діагностики та корекційної роботи) аналітичного мислення;
- вміння визначати структуру мовленнєвого дефекту та чітко підбирати доцільні шляхи корекційної роботи;
- проведення професійної діяльності, дотримуючись етичних принципів.

Компетентності інструментальні:

здатність:

- виділяти, обробляти та аналізувати психолого-педагогічну інформацію про дитину;
- логічно та критично мислити в процесі застосування теоретичного матеріалу при вирішенні корекційних проблем;
- обирати оптимальні методи та прийоми обстеження рівня мовного розвитку дітей, обробляти результати обстеження, аналізувати їх з урахуванням вікових та психологічних особливостей дітей;
- виявляти і давати оцінку психолого-педагогічним процесам.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	Дошкільна освіта	1-М	нормативний

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Модуль 1

Логопедія як наука

<p>Тема 1.1. Логопедія як наука 1. Логопедія як наука. Предмет, об'єкт, завдання логопедії. 2. Методи, прийоми та засоби формування правильного мовлення в дітей. 3. Принципи логопедії (загальнодидактичні, спеціальні).</p>	лекція	1, 2, 11, 14	<p>Практична (2 години) Опрацювати лекційний матеріал та підготуватися до практичної</p>	5 балів	за розкладом
---	--------	--------------	---	---------	--------------

<p>4. Міжсистемний зв'язок логопедії з іншими науками.</p> <p>5. Внутрісистемний зв'язок логопедії з іншими науками.</p> <p>6. Комплексний характер сучасної логопедії..</p> <p>7. Перспективи розвитку логопедії на сучасному етапі.</p>					
<p>Тема 1.2. Вимоги чинних програм виховання та навчання в закладі дошкільної освіти щодо формування правильного мовлення дітей</p>	Самостійне опрацювання	14, 19, 25	<p>Самостійне опрацювання (9 годин) Опрацювати чинні програми та заповнити таблицю за заданою схемою</p>	5 балів	за розкладом
<p>Модуль 2 Мовленнєві порушення. Їх ознаки, класифікація</p>					
<p>Тема 2.1. Традиційна класифікація мовленнєвих порушень</p> <p>1. Мова і мовлення. Функції мови. Мовленнєве спілкування.</p> <p>2. Поняття «мовленнєве порушення», його ознаки.</p> <p>3. Аналіз структури дефекту.</p> <p>4. Клініко-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень, її завдання.</p> <p>5. Психолого-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень, її завдання.</p> <p>6. Психологічні особливості дітей із порушеннями мовлення.</p>	лекція	1, 2, 4, 9, 27	<p>Практична (4 години) Опрацювати лекційний матеріал та підготуватися до практичної</p>	5 балів	за розкладом
<p>Тема 2.2. Корекційна робота по подоланню пору-</p>	лекція	1, 2, 5, 9, 11, 13, 15,	<p>Практична (4 години)</p>	5 балів	за розкладом

<p>шення звукопрмов- ляння</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття дислалії. Етапи формування звуків у мовленні дошкільника. 2. Причини виникнення дислалій, їх характеристика. Класифікація дислалій (клінічна та психолінгвістична). 3. Етапи корекційної роботи по подоланню дислалій. 4. Поняття ринолалії. Закрита та відкрита ринолалії, причини їх виникнення. Методи функціональної діагностики. 5. Система корекційної роботи по подоланню ринолалій. 6. Поняття дизартрії, причини її виникнення. Класифікація дизартрій. 7. Методика проведення обстеження мовлення дитини з дизартрією. 8. Система корекційної роботи по подоланню дизартрій. 		23, 27	Опрацювати лекційний матеріал та підготуватися до практичної		
<p>Тема 2.3. Корекційна робота по подоланню порушення темпу й ритму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика темпу й ритму мовлення дітей в нормі. 2. Тахілалія, причини її виникнення та симптоматика. 3. Система корекційної роботи по подоланню тахілалії в дітей. 	лекція	1, 2, 6, 9, 21, 23, 24, 26	Практична (4 години) Опрацювати лекційний матеріал та підготуватися до практичної	5 балів	за розкладом

<p>4. Браділалія, причини її виникнення та симптоматика.</p> <p>5. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеним темпом мовлення.</p> <p>6. Система корекційної роботи по подоланню браділалії у дітей.</p> <p>7. Поняття заїкання, причини його виникнення у дітей.</p> <p>8. Симптоматика (мовна й немовна) заїкання.</p> <p>9. Види заїкання, їх диференціація.</p> <p>10. Обстеження дітей із заїканням.</p> <p>11. Комплексний підхід у подоланні заїкання в дітей.</p>					
<p>Тема 2.4. Корекційна робота по подоланню порушення голосу</p> <p>1. Голос, його властивості. Будова голосотворного апарату.</p> <p>2. Причини виникнення та симптоматика порушень голосу.</p> <p>3. Система корекційної роботи по подоланню порушень голосу у дітей.</p> <p>4. Профілактичні заходи по збереженню голосу.</p>	лекція	1, 2, 3, 10, 21, 24	Практична (2 години) Опрацювати лекційний матеріал та підготуватися до практичної	5 балів	за розкладом
<p>Тема 2.5. Система закладів логопедичної допомоги дітям</p> <p>1. Зміст корекційної роботи вчителя-логопеда. Комплектування груп дітей-логопатів.</p> <p>2. Специфіка роботи логопеда в освітніх закладах.</p>	лекція	1, 2, 9, 12, 14, 18	Практична (2 години) Опрацювати лекційний матеріал та підготуватися до практичної	5 балів	за розкладом

<p>3. Специфіка роботи логопеда в сучасних медичних установах.</p> <p>4. Система закладів освіти для дітей з порушеннями мовлення в Україні.</p> <p>5. Система закладів охорони здоров'я для людей з порушеннями мовлення в Україні.</p>					
<p>Тема 2.6. Структурно-семантичні порушення</p>	<p>Самостійне опрацювання</p>	<p>1, 2, 4, 9, 11, 16, 17, 22, 24, 25, 30, 32</p>	<p>Самостійне опрацювання (17 годин) Опрацювати чинні матеріал та заповнити таблицю за заданою схемою</p>	<p>5 балів</p>	<p>за розкладом</p>
<p>6. Система оцінювання курсу</p>					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінка за екзамен – 50 балів; практичні заняття – 35 балів; за самостійну роботу – 15 балів).</p>				
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Максимальна оцінка – 40 балів</p>				
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання 50% завдань</p>				
<p>7. Політика курсу</p>					
<p>Політика курсу «Теорія та практика логопедії» для магістрів за напрямом підготовки 012 «Дошкільна освіта» за спеціальністю «дошкільна освіта. Логопедія» передбачає неприпустимість плагіату та списування, обов'язкове виконання всіх поставлених завдань. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов'язковим.</p> <p>Студенти, які не мають виконаних поставлених завдань у повному обсязі, зобов'язані відпрацювати даний матеріал у вигляді написання рефератів, розроблення тестових завдань, написання словника професійних термінів.</p> <p>Якщо студент не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів), він може бути включеним на повторне вивчення даної дисципліни. Обов'язковим є для отримання допуску до іспиту відвідування 50% занять та виконання самостійної роботи.</p> <p>Викладання курсу базується на активній взаємодії зі студентом, а також на політиці академічної доброчесності.</p>					
<p>8. Рекомендована література</p>					

1. Логопедія. Підручник, друге видання, перероблене та доповнене // за ред. М.К. Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672с.
2. Логопедія: підручник / за ред. М.К. Шеремет. – Вид. 4-те, перер. та доповн. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 856с.
3. Абизов Р.А. Онкоотоларингологія: лекції: навч. посіб. для лікарів-інтернів і курсантів вищ. мед. закл. освіти III-IV рівнів акредитації / Р.А. Абизов. – К.: Книга плюс, 2001. – 267с.
4. Богуш Алла. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 376с..
5. Гаврилова Н.С. Порухення фонетичного боку мовлення у дітей: Монографія. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. – 200с..
6. Гайван Т.Я., Макарова С.М.. Логопедична робота з дітьми. / Т.Я.Гайван. - Веста, 2008. – 183С.
7. Довідник учителя-логопеда / Авт.-упор. Лупінович С.М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 112с.
8. Дубиніна Є.А. Методики до- та післяопераційного логопедичного навчання дітей із вродженими незрощеннями піднебіння // Дефектологія. – 1999. № 2.
9. Лопатинська Н.А. Неврологічні основи логопедії. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.А.Лопатинська. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 152с.
10. Марченко І.С. Педагогічні заходи з формування комунікативної поведінки дітей із дизартрією при ДЦП: Навч.-метод. посібник / Інна Сергіївна Марченко. – 2-е вид. – К.: Слово, 2015. – 96с..
11. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів ВЗО. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). – Вид. 3-є, перер. та доп. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 312с.
12. Обухівська А.Г. Соціальна роль логопеда в системі надання допомоги населенню // Педагогіка та методика спеціальні: Зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – Вип. 1. – С.56-59.
13. Пінчук Ю.В. Основи методики виховання правильної вимови звука при дислалії // Педагогіка та методика спеціальні: Зб. наук. праць. – К., 2000. – С. 43-49.
14. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу. / Ю.В.Рібцун. – Х.: Вид. група «Основа», 2012. – 239с..
15. Рібцун Ю.В. Характеристика фонетико-фонематичної сторони мовлення дітей 5р.ж. із ФФНМ. / Ю.В.Рібцун. – К.: Актуальна освіта. – 2011. – С.36-53.
16. Рібцун Ю.В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно- методичний комплекс / Ю.В. Рібцун. – К.: Освіта України, 2011. – 292с..
17. Савицький А.М. Корекцій мовленнєво-рухової діяльності у дошкільників з дитячою афазією: Дис...канд. наук: 13.00.03 – Корекційна педагогіка, 2009.
18. Сергєєва І.В. Логопедична допомога в системі освіти України // Педагогіка та методика спеціальності: Зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 2. – С. 81-83.
19. Тарасун В.В. Концепція державного стандарту освіти учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку // Дефектологія. – 2000. - № 2. – С. 2-10.
20. Тарасун В.В. Стерта форма дизартрії: Діагностика та особливості логопедичної роботи // Дефектологія. – 1997. - № 4.
21. Томіч Л.М. Невропатологія та неврологічні основи логопедії. Курс лекцій / Л.М.Томіч. – Бердянськ: Вид. Ткачук О.В., 2010. – С.26-39.
22. Трохименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей із ЗНМ. / Л.І.Трохименко.– К., 2007. – 119С.
23. Федорович Л. Формування правильної вимови у дітей дошкільного віку. /

Л.Федорович.– Кременчук, 2007. – 345С.

24. Хрестоматія з логопедії (навчальний посібник). / упорядники Шеремет М.К., Мартиненко І.В. – Київ: КНТ, 2006. – 360с.

25. Чередніченко Н.В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із ТПМ. Навчально-методичний посібник (курс лекцій). – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 208с..

26. Чернетка логопеда: матеріали для корекційної роботи з виправлення мовленнєвих порушень у дітей. / авт.-упоряд. В.М.Болба. – Тернопіль: Мандрівець, 2019. – 112с.

27. Шеремет М.К. Сучасні підходи до подолання порушення звуковимови // Педагогіка та методика спеціальні: Зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип.1.

28. Шеремет М.К. Кондратенко В.О. Прогнатія, її причини та вплив на вимову // Педагогіка та методика спеціальні: Зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип.2. – С.87-93.

29. *Шашкина Г.Р., Зернова Л.П., Зимина И.А. Логопедическая работа с дошкольниками. – М., 2003.*

30. *Шохор-Троцкая (Бурлакова) М.К. Коррекция сложных речевых расстройств (практическая логопедия). – М.: ЭКСМО-Пресс, 2000.*

31. *Жукова Н.С., Мастюкова Е.М., Филочева Т.Б. Логопедия. – Екатеринбург, 2003.*

Жукова Н.С., Мастюкльва Е.М., Филочева Т.Б. Преодоление задержки речевого развития у дошкольников. – М., 1973.

Викладач _____ Кудярьська Т.Р.